

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studentii plătesc pe jumătate
Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R

Con erar: privilegiul vânzătorului de imobile de d-l Andrei Rădulescu, judecător la tribunalul Ilfov.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiuni-unite:* Tănase Al. Bălbăș cu Ilinca I. Alboi.
Tribunalul comercial Ilfov, secțiunea II: Teodora N. D. Câmpina, proprietara ziarului „Universul”, cu Dr. D. Nicolescu.

Conservarea privilegiului vânzătorului de imobile.

— URMARE *) —

Am arătat că înstreinarea imobilului și transcrierea actului de înstreinare împiedică luarea unei inscripțiuni ipotecare a creditorului vânzătorului. Să vedem efectul pe care îl are acest eveniment pentru conservarea privilegiului prin transcripție.

Chestiunea e mai delicată decât pentru cele două evenimente studiate mai sus. Răspunsul depinde de rezolvarea altei chestiuni, anume: când încetează vânzătorul de a fi proprietar al imobilului vândut, în raport cu terții sau transcrierea cărui act de înstreinare are de efect ca vânzătorul să înceteze de a mai fi proprietar, față de terții. Dacă numai transcrierea actului prin care vânzătorul a înstreinat imobilul îl desbracă de proprietatea sa față de terții, oricâte transcrieri ale unor acte de înstreinare ar fi intervenit între cumpărător, subachizitor și alte persoane nu pot avea vreun efect față de vânzătorul original; acesta își poate conserva privilegiul o:

când prin transcrierea actului său de înstreinare; numai atunci s'a desezisat complet de proprietate dar tot atunci a apărut pentru terții și privilegiul.

Dacă însă se admite că transcrierea unui act de înstreinare a imobilului respectiv, intervenit între cumpărător și un subachizitor sau alte persoane, fără de a se fi transcris actul de înstreinare al primului vânzător are de efect să desinvestească pe acesta de proprietate, față de terții, atunci transcripția actului original de înstreinare este ineficace pentru conservarea privilegiului; imobilul a devenit proprietatea unui terțiu și vânzătorul prim nu-l poate greva de o sarcină care nu îndeplinise formele publicității. Transcrierea unei înstreinări decât a vânzătorului prim are față de transcrierea actului acestuia același efect ca și față de inscripție, o face inoperantă.

Această chestiune este foarte controversată și deși aici unde mă ocup de conservarea privilegiului, aș putea să mă mulțumesc a admite unul din sisteme și să rezolv întrebarea pusă, totuși pentru înțelegerea deplină a acestei importante probleme îi voi da o dezvoltare mai mare.

În dreptul francez se admite că transcrierea nu se poate face decât numai cât timp imobilul rămâne în mâinile cumpărătorului, adică până la transcrierea vânzării pe care cumpărătorul ar fi făcut-o unui terțiu. Odată ce s'a transcris noul act de achizițiune, transcrierea primei vânzări nu mai conservă privilegiul. Dacă imobilul a fost obiectul mai multor vânzări succesive și numai ultima vânzare a fost tran-

*) Vezi *Dreptul*, No. 18 din 5 Martie 1915.

scrisă, această transcripție nu conservă decât privilegiul celui din urmă vânzător. Privilegiul vânzătorilor anteriori este pierdut dacă n'au transcris sau n'au luat o inscripție ¹⁾.

Se admite însă că dacă cumpărătorul în loc de a vinde imobilul a constituit o ipotecă înainte de transcrierea actului său de achizițiune această ipotecă este validă dar este primată de privilegiu din cauza naturei acestuia ²⁾.

Această părere se justifică astfel: vânzarea este perfectă între părți prin simplu consimțământ dar nu este perfectă față de terții decât prin transcriere. Până la transcriere față de cei de al treilea proprietar este tot vânzătorul iar din momentul transcripției proprietar devine cumpărătorul. Așa fiind, noul cumpărător care a transcris actul său de achizițiune înainte de a se transcrie primul act, a devenit prin această transcriere proprietar față de terții, între care intră și primul vânzător, deci și față de el. Acesta nu mai poate greva prin transcrierea actului său un imobil care nu mai este proprietatea debitorului său, primul cumpărător, așa că privilegiul său, rămânând netranscris, este pierdut.

Actul primului cumpărător nu este transcris, în adevăr, dar acesta a devenit proprietar față de vânzător numai prin consimțământ și lipsa transcrierii n'o pot invoca decât terții. Vânzătorul nefiind un terțiu în acest act, el nu poate invoca lipsa transcrierii față de cumpărătorul prim și nici față de un ayant-cause al acestuia, cum este al doilea cumpărător.

Soluțiunea admisă cu privire la ipotecă se justifică prin aceea că primul cumpărător este proprietar față cu vânzătorul, dar nu față cu terții și terțul, creditorul ipotecar care contractează cu el, o face sub rezerva privilegiului vânzătorului, privilegiu care amenință atât timp cât transcrierea nu s'a făcut; când ea a avut loc, privilegiul fiind preferabil ipotecei, din cauza naturei lui, o va prima ³⁾.

Sunt însă și autori care admit că proprietarul

unui imobil nu este desezisat, față de terții, decât prin transcrierea actului de înstreinare pe care l-a consimțit și că atunci când conflictul este între două persoane, care dețin drepturile dela autori deosebiți nu este suficient ca acel care vrea să opună adversarului lipsa de transcriere să fi transcris sau înscris propriul său titlu, ci trebuie ca formalitatea transcrierei să fi fost îndeplinită în raport cu actele prin care autorii săi au devenit proprietari ⁴⁾.

În Belgia pentru rezolvarea chestiunii se vesea mult lucrările pregătitoare ale legei ipotecare.

Raportorul Comisiunii din Senat spunea în raportul său: «Si la vente n'est pas transcrite le privilège ne peut pas exister, puisque la vente elle-même n'existe pas à l'égard des tiers». În acelaș sens s'a exprimat comisiunea specială: «Si l'acheteur n'a pas fait réaliser son titre la transmission de la propriété ne peut pas opérer à l'égard des tiers, l'acheteur n'a donc pas pu accorder des droits réels sur le bien au préjudice du privilège du vendeur» ⁵⁾. Realizarea din raportul acestei comisiuni este transcrierea din lege.

În baza legei și a acestor lucrări pregătitoare se admite că cumpărătorul unui imobil nu 'l poate vinde înainte de a 'și transcrie actul de cumpărare și nu poate constitui nici un drept real, iar dacă 'l-a vândut, proprietar rămâne până în momentul transcrierii tot primul vânzător. Deși noul achizitor s'ar fi găbit să 'și transcrie actul său, aceasta nu împiedică pe primul vânzător care este încă proprietar, să transcrie actul său de vânzare pentru conservarea privilegiului; numai dela această transcriere ei încetează de a mai fi proprietar, dar tot prin această formalitate se conservă și privilegiul său, așa că drepturile vânzătorului prim sunt pe deplin asigurate. Sau nu s'a făcut transcrierea și el este proprietar, sau s'a făcut transcrierea și prin asta i se conservă privilegiul ⁶⁾.

Cum trebuie rezolvată chestiunea în dreptul român? Noi n'avem lucrări pregătitoare, dar ne putem conduce de isovoarele de care s'a servit legiuitorul.

1) Huc. XIII, 152, Planiol II, 3011. P. Pont I. 265. Troplong, Transcription I 263. Guillouard III. 1271. Fusier Herman, art. 2108, No. 40.

2) P. Pont I. 261. Aubry et Rau III, ed. 4, No. 278, p. 361.

3) P. Pont. I. 261.

4) Aubry et Rau ed. 4, t. II. par. 209, p. 315, Cpr. și Planiol II, 3195 și urm.

5) Laurent XXX. 86 și 89.

6) Laurent XXX, 85, 89. Lemair Boseret c. c. 171 și urm. Contrà: Martou Privilèges et Hypothèques. No. 642, p. 257 urm.

Este știut că legiuitorul român în materia privilegiilor și ipotecilor s'a călăuzit mult de legea belgiană. În materia transcripției pe care a prevăzut-o chiar în codul civil a admis principiul că această formalitate face opozabile terțiilor actele, dar în redactarea textelor respective din cod și din procedură a urmat mai mult legea franceză asupra transcripției din 23 Martie 1855. În special art. 723 pr. civ., este aproape identic cu prima parte a art. 3 din acea lege; acelaș sistem se vede în ultimul alineat al art. 1295 c. civ. Aceste două articole prevăd că până la transcriere vânzarea și în genere drepturile rezultând din actele supuse transcrierii nu pot fi opuse persoanelor al treilea, care ar avea și ar fi conservat, după lege, oarecare drepturi asupra imobilului vândut. Condițiunea conservării, conform cu legea, lipsește din art. 723 pr. civ., dar este prevăzută în art. 1295 c. civ., care reproduce art. 3, al legii franceze. În redactarea acestor articole legiuitorul român n'a urmat textul belgian după care până la transcriere actele supuse acestei formalități «nu vor putea fi opuse terțiilor care ar fi contractat fără fraudă», (art. 1, legea din 16 Dec. 1851). În art. 1801 legea noastră nu mai vorbește de terții care ar avea oarecare drepturi sau care ar fi contractat cu vânzătorul, ci de terții în genere, ceea ce ar arăta că s'a admis un sistem mai larg decât în cele două legi pe care le-a utilizat. În orice caz este de observat că legiuitorul român, în afară de art. 1, 2 și 3 din legea franceză de care s'a servit în parte n'a mai luat dispozițiunile din articolele următoare.

Interesant pentru chestiunea noastră este că n'a admis nimic din art. 6 care prevede că după ce a avut loc transcripțiunea, creditorii privilegiați sau care au ipotecă, conform art. 2123 (ipoteca judiciară), 2127 (1772 rom.) și 2128 (1773 rom.), nu pot să ia în mod util inscripție asupra precedentului proprietar; totuși abrogându-se art. 834 și 835 pr. civ. 7),

7) Art. 834. Les créanciers qui, ayant une hypothèque aux termes des articles 2123, 2127 et 2128 n'auront pas fait inscrire leurs titres antérieurement aux alienations qui seront faites à l'avenir des immeubles hypothéqués ne seront reçus à requérir la mise aux enchères, conformément aux dispositions du chapitre VIII, titre XVIII, du livre III du code civil, qu'en justifiant de l'inscription qu'ils auront prise depuis l'acte trans-

s'a prevăzut că vânzătorul sau copărtașul pot să înscrie util privilegiile conferite prin art. 2108 și 2109 în timp de 45 zile dela actul de vânzare sau partaj, «non obstant toute transcription d'actes faits dans ce délai».

Din acest text rezultă că dacă un cumpărător a înstreinat imobilul înainte de transcrierea actului său de achizițiune, iar al doilea cumpărător a transcris, creditorii privilegiați sau ipotecari ai primului cumpărător ca și ai primului vânzător nu mai pot lua o inscripție utilă. Între acești creditori intră însă și vânzătorul prim cu creanța privilegiată pentru preț; ar fi urmat că nici el nu mai poate lua inscripție. Prin transcrierea celui de al doilea act de cumpărare primul vânzător își pierde și privilegiul dar și proprietatea fiindcă chiar de ar transcrie titlul său, această transcripție n'are efect față de transcripția anterioară. Spre a nu se ajunge la această situație și numai ca o favoare pentru vânzător s'a admis că el poate lua inscripție în timp de 45 zile dela data vânzării. El prin efectul transcrierii a pierdut proprietatea dar i s'a dat putința să ia cel puțin inscripția pentru salvarea privilegiului.

Citatul articol dovedește că pentru legiuitorul francez transcripția noii vânzări are de efect că proprietar față de terții devine achizitorul prevăzut în actul care s'a transcris, indiferent dacă actele de achizițiune ale autorilor săi sunt transcrise sau nu; aceea dintre ei sau alții care au interes și nu se vor grăbi să transcrie vor suferi.

Acest text îndreptățește părerea dominantă în dreptul francez.

Dar tocmai acest text n'a fost reprodus nici măcar în parte de legiuitorul român. Lipsa lui cred că are

latif de propriété et au plus tard dans la quinzaine de la transcription de cet acte.

Il en sera de même à l'égard des créanciers, ayant privilège sur des immeubles, sans préjudice des autres droits résultant au vendeur et aux héritiers, des articles 2108 et 2109 du code civil.

Art. 835. Dans le cas de l'article précédent, le nouveau propriétaire n'est pas tenu de faire aux créanciers dont l'inscription n'est pas antérieure à la transcription de l'acte les significations prescrites par les articles 2183 et 2184 du code civil; et dans tous les cas, faute par les créanciers d'avoir requis la mise aux enchères dans le délai et les formes prescrites, le nouveau propriétaire n'est pas tenu que du paiement du prix, conformément à l'article 2186 du code civil.

multă importanță pentru rezolvarea chestiunii. Nereproducerea lui se poate explica prin aceea că legiuitorul a voit să urmeze un alt sistem care nu conține o asemenea dispoziție și care este sistemul belgian. Că avea în vedere și acest sistem se vede din felul cum vorbește de terții în art. 1801, 1295 c. civ. și 723 pr. civ. și mai ales din termenul de 3 ani din art. 722 care e fără îndoială inspirat de legea belgiană. Dacă n'a reprodus nici partea întâia a art. 6 din legea franceză dela 1855 care există și în legea belgiană în art. 112 nu înscamnă că a admis în această privință alt sistem ci aceasta se datorește unei scăpări din vedere sau mai probabil faptului că aceasta rezultă din textele înscrise (1295, 1801, 1802 c. civ. 723 pr. civ). In ce privește însă partea a doua a art. 6, cum o asemenea regulă nu se poate deduce de nicăeri este sigur că legiuitorul n'a reprodus-o fiindcă n'a admis sistemul francez. Această nereproducere mă face să bănuiesc că el cunoștea poate și lucrările pregătitoare belgiene, așa de categorice asupra chestiunii de care ne ocupăm. În orice caz, fie că avea această cunoștință fie că nereproducerea se datorește altor împrejurări, lipsa acestui text ne îndrituește să ne apropiem de sistemul belgian.

Admițând că reproducerea arătatului articol n'ar avea importanță sunt alte argumente care duc la concluzia că până ce nu se transcrie actul de vânzare al primului vânzător, proprietar rămâne tot el; chiar dacă cumpărătorul ar fi instreinat și noul achizitor s'ar fi grăbit să transcrie titlul său.

Și în codul nostru vânzarea este perfectă între părți prin simplul consimțământ conform art. 1295, dar la noi s'a adăugat un aliniat în care se prevede formal că ea nu se poate opune mai înainte de transcrierea unei a treia persoane care ar avea și ar fi conservat după lege oarecare drepturi asupra imobilului vândut. Pânăla transcriere, proprietar față de terții rămâne tot vânzătorul. Este nediscutat că până atunci el poate viade din nou și dacă noul cumpărător, transcrie înaintea primului cumpărător, perfectă va fi numai vânzarea a doua; el poate constitui o ipotecă asupra imobilului vândut, și dacă creditorul ia inscripțiunea înaintea transcripțiunii, ea este perfect valabilă.

Cumpărătorul este proprietar față de vânzător dar nu față de terții cât timp n-a transcrie. Dacă aceasta este situația lui și terții îi pot opune lipsa calității

de proprietar, cum e posibil ca tocmai aceștia să câștige dela cumpărător ceea ce el n'are față de ei? Nu pare logic ca terții, când au interes să nu'l socotească proprietar să invoace lipsa transcripției, iar când dobândesc de la el să'l scotească proprietar ne mai invocând lipsa transcripției. Cum s'ar justifica o asemenea interpretare numai în favoarea terților? Că prin introducerea transcripției s'a urmărit mai mult să garanteze pe terții, este de înțeles, dar nu printr'o interpretare în două sensuri care să varieze după interesele lor și care să vatăme, să desființeze chiar drepturile vânzătorului.

În adevăr, primul cumpărător sau nu este proprietar față de terții fiindcă n'a transcrie și ca atare n'a putut să le transmită proprietatea, sau este proprietar chiar fără transcripție și față de terții în care caz a putut transmite, și atunci formalitatea transcripției este inutilă și dispozițiunile de lege care o prevăd și o reglementează trebuie șterse.

Cu astfel de interpretare se pierde și drepturile primului vânzător. Prin transcripția noului cumpărător s'ar pierde nu numai proprietatea de către primul vânzător întru cât față de terții de acum înainte este proprietar cel care a transcrie, ci și privilegiul fără măcar să aibă — ca în dreptul francez — posibilitatea de a lua o inscripție în cele 45 zile dela data vânzării și această pierdere a privilegiului va aduce și pierderea acțiunii rezolutorii potrivit art. 1369 c. civ., introdus din art. 7 al legii franceze din 1855⁸⁾. Iată dar pe vânzător privat de toate aceste drepturi numai fiindcă acel care a cumpărat dela el s'a grăbit nu să transcrie cum era mai natural ci să vândă altuia care și-a transcrie actul său. De va fi vreo viclenie la mijloc vânzătorul va putea înlătura acest efect dezastruos (art. 723 al II. noul cod de procedură), dar de câte ori viclenia nu se poate dovedi! Nu cred că la această rezultat a vrut să ajungă legiuitorul ori care ar fi el când a introdus publicitatea actelor. S'a urmărit asigurarea terților de bună credință față de autorii actului care prin alte acte i-ar putea prejudicia dar prin aceasta nu s'a putut nesocoti drepturile acelor autori, în cât din publicitate să se poată face o armă contra lor, cu atât mai periculoasă cu cât lesne poate fi întrebuițată cu rea credință fără a se putea dovedi aceasta.

Andrei Rădulescu
Judec. trib. Ilfov

(Va urma)

8) Cpr. art. 28 legea belgiană din 1851. Laurent XXX. 128.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNI-UNITE

Audiența dela 15 Ianuarie 1915

Președința d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Tănase Al. Bâlbâe cu Ilinca I. Alboi

TESTAMENT. — REVOCARE. — ACT LEGALIZAT. — ÎNTELESUL ACȚIUNII. — ACT AUTENTIC. — ART. 920 C. CIV.

Cu toate că potrivit art. 920 din codul civil, un testament poate fi revocat printr'un act legalizat de tribunalul competente, totuși această revocare nu poate să rezulte decât dintr'un act autentic, de oarece legiuitorul prin «act legalizat» a înțeles act autentic iar nu un simplu act care nu ar conține decât legalizarea semnăturii.

No. 1. — Respins recursul făcut de Tănase Al. Bâlbâe, contra sentinții No. 446 din 1912, a tribunalului Bacău secția I, dată în proces cu Ilinca Alboi.

S'a ascultat citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Al. D. Dobriceanu; pe d-nii avocați Eugen Ionescu și Netter Comănescu, din partea recurentului, în dezvoltarea motivului de recurs; pe d-l avocat I. Vișoiu-Cornățeanu, din partea intimății, în combateri; și pe d-l procuror-general care a conchis la casarea sentinții.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de casare, singurul adus în cercetarea și judecata secțiilor-unite, întru cât la al doilea motiv de casare s'a renunțat:

«Exces de putere și violarea art. 920 din codul civil. În adevăr, numai prin exces de putere onoratul tribunal înlătură declarația de revocarea testamentului, aflate ambele la dosar, deși rezultă în mod formal din aceea declarație, voința fermă a autorului meu de a revoca testamentul de care se servește intimata».

Având în vedere că din sentința adusă în recurs se constată că în anul 1911, intimata în recurs, Ilinca I. Alboi, a intentat în contra recurentului Tănase Al. Bâlbâe, acțiune în revendicarea unui pământ cu care fusese împroprietărit la 1864 Tănase Bâlbâe, și pe care acesta i l'a lăsat legat prin testamentul său autentic din 1886; că judecătoria ocolului Moinești a respins ca neîntemeiată această acțiune în revendicare, pe motiv că testamentul lui Tănase Bâlbâe, pe care se baza acțiunea fusese revocat de testator prin actul de revocare din 1888, legalizat

de tribunalul Bacău în conformitate cu art. 920 c. civ.; că tribunalul Bacău însă, în urma apelului reclamantei în revendicare, i a admis acțiunea și a obligat pe recurentul Tănase Al. Bâlbâe să delase în stăpânirea numitei reclamante terenul în litigiu, motivând tribunalul că revocarea testamentului nu este valabilă întru cât actul de revocare din 1888 nu este făcut în formă autentică cum cere art. 920 din codul civil, ci este numai legalizat de tribunal, așa că în lipsă de revocare valabilă, testamentul lui Tănase Bâlbâe trebuie să-și producă efectele lui; că în fine în contra acestei sentințe a tribunalului făcându-se recurs și asupra acestui recurs făcându-se divergență de opinii de către secțiunea I-a a acestei Inalte Curți, iar asupra divergenței neputându-se forma majoritatea cerută de art. 20 din legea organică a Curții, recursul a fost trimis în cercetarea secțiilor-unite:

Având în vedere art. 920 c. civ.;

Considerând că după dispozițiunile acestui articol, un testament nu poate fi revocat în tot sau în parte de cât sau printr'un act legalizat de tribunalul competent, care act va cuprinde mutarea voinței testatorului sau printr'un testament posterior;

Considerând că față cu acest text de lege și cu cele expuse mai sus chestiunea de drept adusă în judecata secțiilor-unite și care formează obiectul motivului de casare în discuțiune este de a se ști ce înțeles au cuvintele «act legalizat» din articolul 920 c. civ.: voit-a legiuitorul să ceară pentru valabilitatea revocării unui testament un act autentic sau numai un simplu act legalizat?

Considerând că art. 920 din codul nostru civil, fiind reproducerea aproape textuală a dispozițiunilor art. 1035 din codul civil francez, care cere pentru valabilitatea revocării unui testament, ca ea să fie făcută printr'un act „devant notaires“, adică prin act autentic, este evident că nemijlocind nici un motiv plauzibil legislativ pentru vr'o modificare în această privință legiuitorul nostru a păstrat actului de revocare forma autentică prevăzută de codul civil francez și că prin urmare, cuvintele «act legalizat» din art. 920 din codul nostru civil, au înțelesul de «act autentic», întru cât din nimic nu rezultă că legiuitorul nostru a voit să abandone forma autentică a actului de revocare din legislația franceză;

Considerând că această soluțiune a chestiunii în

discuțiune se mai învederează și din împrejurarea că, stăpânit de ideia că n'avem instituțiunea notarilor, legiuitorul nostru a ezitat în multe materii din codul civil să întrebuițeze cuvintele «act autentic» pentru a reda ideia exprimată în legislația franceză de cuvintele «acte devant notaires», și pentru a exprima ideia de act autentic s'a servit de expresiunea «act legalizat» întrebuițată de vechile legiuiri și în limbajul nostru vechi judecătoresc, prin care se desemna actul la formăluirea căruia participau judecătorii pentru a se da acelui act o mai mare putere doveditoare despre conținutul lui, cum glăsuia codul Caragea prin art. 32 de sub capitolul II pentru dovezi: „Cărțile publice (adică cele dovedite de judecători) au mai multă credință de cât cele particulare“;

Considerând pe lângă acestea că nu se contestă că în art. 867 c. civ. și în art. 415 din procedura civilă dela 1865 cuvintele „va legaliza“ și „contract legalizat“ însemnează «va autentifica» și „contract autentic“; că nu se pricepe prin urmare pentru ce s'ar da cuvintelor «act legalizat» din art. 920 c. civ. alt înțeles de cât acela de «act autentic» pe care-l are în articolul corespondent 1035 din codul civil francez când din nimic nu reese, după cum s'a arătat mai sus, că legiuitorul nostru a voit să ridice actului de revocare caracterul lui de act autentic pe care-l are în legislația franceză;

Considerând prin urmare că revocarea unui testament trebuind să rezulte numai dintr'un act autentic, și, în speță, tribunalul constatând în fapt că actul de revocare în discuțiune nu este făcut în formă autentică, ceeace nu s'a contestat de recurent, în asemenea condițiuni revocarea neavând ființă, motivul de casare invocat este neîntemeiat și deci recursul urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, respinge.

TRIBUNALUL COMERCIAL ÎLFOV

SECȚIUNEA II

Audiența dela 11 Februarie 1915

Președinta d-lui C. C. Bossie, judecător

Teodora N. D. Câmpina, proprietara ziarului „Universul“,
cu Dr. D. Nicolescu

ACȚIUNE ÎN DAUNE. — PREJUDICIU. — REPARARE. — QUASI-DELICT. — CULPĂ. — ART. 993 C. CIV.

ACȚIUNE ÎN DAUNE. — PREJUDICIU. — CULPĂ COMUNĂ — DACA DĂ LOC LA O ACȚIUNE ÎN DAUNE. — ART. 998 C. CIV.

1° Cu toate că potrivit dispozițiilor art. 998

c. civ., orice faptă a omului care cauzează altuia un prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greșală s'a ocazionat a 'l repara, totuși dacă prejudiciul cauzat este rezultatul unei culpe comise chiar de persoana care 'l-a suferit, aceasta nu mai are dreptul la daune pentru repararea prejudiciului.

2° Persoana care suferă un prejudiciu cauzat atât din imprudența sa, cât și din culpa altei persoane, nu poate să reclame nici o despăgubire, când greșala comisă de ea este mult mai gravă decât cea comisă de cealaltă persoană, căci în acest caz ambele greșeli se compensează, ne-mai fiind loc de a se acorda daune și aceasta chiar în cazul când persoana care a comis greșala mai ușoară ar fi autorul primitiv al faptului prejudiciabil.

No. 266. — Respinsă ca nefondată acțiunea intentată de către Teodora Dumitrescu-Câmpina și N. D. Câmpina, în contra d-rului D. D. Nicolescu.

S'au ascultat d-nii avocați N. Petrescu-Comneni și Stelian Popescu, din partea reclamantilor, și d-l avocat Al. Periețeanu, din partea pârâtului.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea introdusă de Teodora C. N. D. Câmpina, în calitate de proprietară a ziarului «Universul», și N. D. Câmpina, ca soț pentru autorizare și personal, în calitate de director al aceluiaș ziar, contra d-rului D. D. Nicolescu, prin care cer ca acesta să fie obligat, a le plăti cu titlu de daune-morale și materiale suma de 100.000 lei, pe pe care o destinează unei opere de interes național.

Temeiurile pe cari reclamantii își sprijină acțiunea lor, sunt că pârâtul a plăsmuit o petițiune-manifest către ministerul de război, semnată de majoritatea profesorilor universitari și de o serie întregă de notabilități din Capitală, petițiune care a fost comunicată ziarului «Universul», sub toate aparențele de oficialitate, cu stăruitoarea cerere de a fi publicată și că acest ziar printr'o edițiune specială a adus-o la cunoștința publicului.

După răspândirea acestei edițiuni, petițiunea a stârnit indignarea persoanelor semnate în josul ei, cari protestând la redacția ziarului, reclamantii au

fost nevoiți ca, pe deoparte, să ia extraordinare și grabnice măsuri pentru imediată retragere din circulație a edițiunii speciale ce făcuseră să apară, iar pe de altă parte, cu noi sacrificii au fost nevoiți să facă să apară o nouă edițiune specială, conținând cuvenita rectificare și arătând cărei mistificațiuni fuseseră victime.

Având în vedere că reclamanții susțin, că modul cum le-a parvenit petițiunea, nu prin poștă cum a afirmat pârâțul la interogator, ci că le-a fost trimisă printr'un om de serviciu cu șapcă, care s'a dat drept servitor al universității din București, cât și faptul că dânsa purta aparențele oficialității, îi confereau un aspect de seriozitate neîndoelnic și deci de autenticiate, care a îndrituit pe redacția ziarului să dispue publicarea ei.

Bazați pe aceste considerațiuni, reclamanții au cerut proba cu martori, cu cari să dovedească că manuscrisul încriminat le-a parvenit la redacție în modul arătat de ei, iar pe de altă parte, daunele morale și materiale încercate; cele materiale provenite din faptul că au fost nevoiți să scoată o edițiune specială, pentru a desminși autenticitatea petițiunii, cum și din faptul că au fost nevoiți să ia extraordinare măsuri, pentru a retrage din circulație ediția specială în care o publicaseră, iar cele morale provenite din cauza manifestărilor violente de indignare ce s'au făcut directorului ziarului, de către unii din presupușii semnatori ai petițiunii, în prezența personalului ziarului;

Având în vedere că pârâțul nu contestă că el este autorul manuscrisului încriminat, susține însă, că chiar în ipoteza în care reclamanții ar dovedi faptul inexact pe care îl alegă, că acesta le-a fost trimis printr'un om de serviciu cu șapcă, care s'a dat drept servitor al universității din București, dânsul nu poate fi obligat la daune, căci culpa publicării acestei petițiuni nu este a sa, ci cade toată asupra reclamanților, pe cari o elementară cunoaștere a îndatoririlor profesionale îi obliga, ca mai înainte de a publica petițiunea, să se convingă de autenticitatea ei și că chiar în cazul în care ar fi și el în culpă, aceea a reclamanților este cu mult mai mare decât a sa, care este anihilată de a lor, astfel că dânsul nu poate fi obligat să răspundă de prejudiciul pe care l-ar fi suferit reclamanții.

Bazat pe aceste considerațiuni, declară că, consideră ca dovedit modul cum pretind reclamanții că le-a parvenit manuscrisul și se opune la admiterea dovezii cu martori ca inutilă, iar în fond a cerut respingerea acțiunii ca nefondată.

Că față de aceste susțineri ale părților, urmează să examinăm dacă date fiind faptele cari au dat naștere acestui proces și considerându-se ca dovedit modul cum pretind reclamanții că le-a parvenit manuscrisul, proba cu martori este sau nu utilă pentru rezolvarea procesului și dacă date fiind cele de mai sus, acțiunea reclamanților poate fi primită;

Că, în fapt, din susținerile părților și actele dela dosar, se constată următoarele:

Doctorul D. D. Nicolescu, pentru motivele expuse în scrisoarea ce a adresat reclamantului în ziua de 17 Septembrie 1914, a căror temeinicie nu intră în căderea tribunalului ca s'o examineze și nici nu interesează rezolvarea procesului, face o petițiune adresată ministerului de război în josul căreia scrie numele unui număr de 28 profesori universitari și a patru persoane cunoscute în Capitală, pe care scrie sus într'o parte numărul de ordine 7, cu mențiunea pentru «Universul», iar în cealaltă parte cuvintele: «cu rugămintea de a fi publicată în cel mai apropiat număr al ziarului «Universul», și o semnătură indescifrabilă, care nu poate fi a d-lui Chelaru, secretarul universității, cum pretind reclamanții.

În privința modului cum a parvenit petițiunea la redacția «Universului», considerăm că dovedită alegațiunea reclamanților, că le-a fost adusă de un om de serviciu cu șapcă, care s'a dat drept servitor al universității din București, deși acest lucru cum vom arăta mai jos este neverosimil.

Petițiunea se publică în prima coloană a ziarului «Universul» ediție specială, dela 13 Septembrie 1914, sub titlul «Patriotismul în acțiune» și cu cuvintele, introductive: «d-l ministru de război a primit următoarea petițiune, a cărei citire va încălzi inimile tuturor românilor adevărat iubitori de țară».

Publicarea se face așa cum am arătat, fără ca redacția ziarului să cerceteze autenticitatea petițiunii la vreuna din persoanele semnate și fără ca să se intereseze dacă ea a fost sau nu primită la ministerul de război, unde nici nu se trimisese.

TUTU LASCICA acestei edițiuni în public, parte din

persoanele semnate vin la redacțiunea «Universului» unde indignate protestează energic contra publicării petițiunei, a cărei autenticitate o contestau.

Reclamanții într'o nouă edițiune specială, înseamnă desmințirea cuvenită relativ la autenticitatea petițiunei, unde nu vorbesc nimic de modul cum le-a parvenit. Arată numai că au fost victima unei mistificări, din cauză că manuscrisul purta numărul de ordine 7, căutându-se să se arate că a fost trimisă și la alte ziare, desmințire din care rezultă că nu este verosimilă alegațiunea lor în privința trimiterei petițiunei, fapt ce mai rezultă și din scrisoarea reclamantului N. D. Câmpina din 17 Septembrie 1914, adresată pârâtului, unde îi spune numai că i-a trimis cererea profesorilor universitari, fără a i articula nimic relativ la felul cum i-a trimis-o, ceea ce de sigur că ar fi făcut-o dacă ar fi exactă alegațiunea reclamanților.

Având în vedere că din faptele expuse mai sus rezultă că reclamanții își sprijină acțiunea lor pe dispozițiunile art. 998 c. civ. după care orice faptă a omului care cauzează altuia prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greșeală s'a ocazionat a-l repara.

Că însă, dacă prejudiciul cauzat este rezultatul unei culpe comise chiar de persoana care l-a suferit, aceasta nu mai are dreptul la daune pentru repararea prejudiciului.

Că, de asemenea, persoana care suferă un prejudiciu cauzat atât din imprudența sa, cât și din culpa altei persoane, nu poate să reclame nici o despăgubire când greșeala comisă de ea este mult mai gravă decât cea comisă de cealaltă persoană, căci în acest caz ambele greșeli se compensează ne mai fiind loc de a se acorda daune și aceasta chiar în cazul când persoana care a comis greșeala mai ușoară ar fi autorul primitiv al faptului prejudiciabil.

Având în vedere că în speță, față de principiile de drept expuse mai sus pentru ca pârâtul să fie obligat la daune, ar trebui ca prejudiciul încercat de reclamanți să fie rezultatul faptei lui și chiar dacă pârâtul ar fi comis o greșeală trebuie să fie apărat de orice daună când prejudiciul a fost cauzat reclamanților de o greșeală mult mai gravă a lor și aceasta chiar dacă pârâtul este autorul primitiv al faptului prejudiciabil;

Că, tribunalul examinând toate împrejurările în care s'a produs faptul evident prejudiciabil pentru reclamanți, constată că dacă pârâtul a comis o greșeală, căci nu i era îngăduit ca pentru motivul

că nu aprobă mișcarea profesorilor universitari, să inducă în eroare pe reclamanți pentru a i face să publice manuscrisul incriminat, greșeala reclamanților este cu mult mai gravă, căci un ziar nu trebuie să publice nimic înainte de a controla veracitatea faptelor publicate, mai cu seamă într'o epocă ca aceea din toamna anului trecut când spiritele erau așa de agitate.

Redacția ziarului „Universul“ era obligată ca după primirea petițiunei, chiar în ipoteza în care i-ar fi fost adusă de un individ care s'a dat drept servitor al Universității din București, să cerceteze autenticitatea ei la ori care din persoanele semnate, dela care ar fi putut afla că manuscrisul nu este autentic, sau să se intereseze la Ministerul de Războiu, dacă acolo s'a primit o astfel de petițiune.

Această redacție nu numai că nu controlează autenticitatea manuscrisului, dar îl publică cu introducția care am arătat-o și care i este proprie.

Că, reclamanții nu se pot apăra spre a justifica greșeala lor, susținând că petițiunea, din împrejurarea că, conținea sus un număr de ordine și mențiunile arătate cu o semnătură indiscrifabilă, avea un aspect de oficialitate, căci din aceasta nu rezultă nici un fel de oficialitate.

Că, din cele expuse mai sus, tribunalul constată în fapt că culpa reclamanților este cu mult mai gravă de cât a pârâtului pe care o anihilează, astfel că daunele pe care reclamanții le-ar fi suferit le sunt imputabile lor și pârâtul urmează să fie apărat de ele.

Că, pentru toate aceste motive, redactate de d-nul judecător P. Davidescu, proba cu martori urmează să fie respinsă ca inutilă, iar acțiunea ca nefondată.

Semnați C. C. Bossie, P. Davidescu.

BIBLIOGRAFIE

A apărut tomul al XI-lea al

„Dreptului civil român“

(ultimul) de d-l profesor

D. ALEXANDRESCO

Acest volum cuprinde *Prescriptia* în materie civilă și în materie comercială și în materie penală.

N. B. — *Opera monumentală a profesorului dela Iași, care astăzi se găsește în toate mânele, este, astfel desăvârșită și completă.*

Tabla analitică a acestui volum (ultimul) cuprinde 8 coli și 1/2 de tipar.

Prețul unui volum este de **18 Lei**.